

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Procesiniai terminai

Procesiniai terminai

Lietuva

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Civilinis kodeksas numato bendrąjį ieškinio senaties terminą, taip pat sutrumpintus ieškinio senaties terminus. Terminai gali būti atnaujinamieji, įgyjamieji ir naikinamieji.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

sekmadieniai;

sausio 1-oji - Naujųjų metų diena;

vasario 16-oji - Lietuvos valstybės atkūrimo diena;

kovo 11-oji - Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena;

sekmadienis ir pirmadienis - krikščionių Velykų (pagal vakarietiškąją tradiciją) dienos;

gegužės 1-oji - Tarptautinę darbo dieną;

pirmasis gegužės sekmadienis - Motinos diena;

pirmasis birželio sekmadienis – Tėvo diena;

birželio 24-oji – Rasos ir Joninių diena;

liepos 6-oji - Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena;

rugpjūčio 15-oji – Žolinė (Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų diena);

lapkričio 1-oji - Visų Šventųjų diena;

gruodžio 24-oji – Kūčių diena;

gruodžio 25-oji ir 26-oji - Kalėdų dienos.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Įstatymų ar sandorių nustatytas arba teismo paskiriamas terminas nurodomas kalendorine data arba nurodomas metais, mėnesiais, savaitėmis, dienomis ar valandomis skaičiuojamas laikas.

Terminas gali būti apibrėžiamas taip pat ir nurodant įvykį, kuris neišvengiamai turi įvykti. Terminai gali būti atnaujinamieji, įgyjamieji ir naikinamieji.

Atnaujinamasis terminas yra toks terminas, kuriam pasibaigus teismas gali jį atnaujinti, jeigu terminas buvo praleistas dėl svarbių priežasčių. Įgyjamasis terminas yra toks terminas, kuriam pasibaigus atsiranda (įgyjama) tam tikra civilinė teisė ar pareiga. Naikinamasis terminas yra toks terminas, kuriam pasibaigus išnyksta tam tikra civilinė teisė ar pareiga. Naikinamieji terminai negali būti teismo ar arbitražo atnaujinti.

Bendrasis ieškinio senaties terminas yra dešimt metų.

Atskirų rūšių reikalavimams Lietuvos Respublikos įstatymai nustato sutrumpintus ieškinio senaties terminus.

Sutrumpintas vieno mėnesio ieškinio senaties terminas taikomas iš konkurso rezultatų atsirandantiems reikalavimams.

Sutrumpintas trijų mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams pripažinti juridinio asmens organų sprendimus negaliojančiais.

Sutrumpintas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas:

ieškiniams dėl netesybų (baudos, delspinigių) išieškojimo;

ieškiniams dėl parduotų daiktų trūkumų.

Sutrumpintas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas taikomas iš ryšių įmonių santykių su klientais atsirandantiems reikalavimams, jeigu siuntos buvo siunčiamos Lietuvoje, arba vienerių metų ieškinio senaties terminas, jeigu siuntos buvo siunčiamos į užsienį.

Sutrumpintas vienerių metų ieškinio senaties terminas taikomas iš draudimo teisinių santykių atsirandantiems reikalavimams.

Sutrumpintas trejų metų ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams dėl padarytos žalos atlyginimo, tarp jų ir reikalavimams atlyginti žalą, atsiradusią dėl netinkamos kokybės produkcijos.

Sutrumpintas penkerių metų ieškinio senaties terminas taikomas reikalavimams dėl palūkanų ir kitokių periodinių išmokų išieškojimo.

10. Reikalavimams dėl atliktų darbų trūkumų taikomi nustatyti sutrumpinti ieškinio senaties terminai.

Iš krovininių, keleivių ir bagažo vežimo atsirandantiems reikalavimams taikomi atskirų transporto rūšių kodeksuose (įstatymuose) nustatyti ieškinio senaties terminai.

Šalių susitarimu pakeisti ieškinio senaties terminus ir jų skaičiavimo tvarką draudžiama.

Ieškinio senatis netaikoma:

1) iš asmeninių neturtinių teisių pažeidimų atsirandantiems reikalavimams, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;

2) indėlininkų reikalavimams išmokėti indėlius, padėtus į banką ar kitas kredito įstaigas;

3) reikalavimams atlyginti dėl šių **Baudžiamojo kodekso** nurodytų nusikaltimų atsiradusią žalą:

1) genocido (99 straipsnis);

2) tarptautinės teisės draudžiamo elgesio su žmonėmis (100 straipsnis);

3) tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žudymo (101 straipsnis);

4) civilių trėmimo ar perkėlimo (102 straipsnis);

5) tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žalojimo, kankinimo ar kitokio nežmoniško elgesio su jais ar jų turto apsaugos pažeidimo (103 straipsnis);

6) civilių ar karo belaisvių prievartinio panaudojimo prieš ginkluotose pajėgose (105 straipsnis);

7) saugomų objektų naikinimo ar nacionalinių vertybių grobstymo (106 straipsnis);

8) agresijos (110 straipsnis);

9) draudžiamos karo atakos (111 straipsnis);

10) uždraustų karo priemonių naudojimo (112 straipsnis);

11) aplaudaus vado pareigų vykdymo.

4) kitų įstatymų nustatytais atvejais ir kitiems reikalavimams.

Civilinių bylų išnagrinėjimo terminai. Teismas privalo rūpintis, kad civilinė byla teisme būtų išnagrinėta per kuo trumpesnę laiką, nebūtų vilkinamas bylos išnagrinėjimas, turi siekti, kad civilinė byla būtų išnagrinėta per vieną teismo posėdį.

Atskiroms civilinių bylų kategorijoms įstatymų gali būti nustatytas bylos išnagrinėjimo terminas. Jeigu pirmosios instancijos teismas laiku neatlieka procesinių veiksmų, kuriuos Civilinį kodeksą privalo atlikti, šių veiksmų atlikimu suinteresuotas proceso dalyvis turi teisę kreiptis į apeliacinės instancijos teismą su prašymu nustatyti terminą tokiems procesiniams veiksams atlikti. Šis prašymas pateikiamas per bylą nagrinėjantį teismą, o šis prašymo priėmimo klausimą privalo išspręsti ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prašymo gavimo dienos. Jeigu per septynias darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos teismas, dėl kurio neatliktų procesinių veiksmų yra pateiktas prašymas, atlieka atitinkamus procesinius veiksmus, laikoma, kad proceso dalyvis atsisakė pateikto prašymo.

Priešingu atveju šis prašymas per septynias darbo dienas nuo jo gavimo persiunčiamas apeliacinės instancijos teismui. Nurodytas prašymas paprastai nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, nepranešus dalyvaujantiems byloje asmenims apie posėdžio laiką ir vietą ir nekviečiant jų į teismo posėdį. Prašymas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per septynias darbo dienas nuo jo gavimo apeliacinės instancijos teismo dienos. Šį prašymą nagrinėja ir dėl jo priima nutartį apeliacinės instancijos teismo pirmininkas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas arba jų paskirtas teisėjas. Ši nutartis neskundžiama atskiruoju skundu.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Visi rašytiniai pareiškimai ir pranešimai, įteikti paštu ar telegrafui arba perduoti kitomis ryšio priemonėmis iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos nulio minučių, laikomi atliktais laiku. (Civilinio kodekso 1.122 straipsnis)

Civilinio proceso kodekso 123 straipsnio 3-4 dalys numato: kai procesinį dokumentą pristatantis asmuo neranda adresato jo gyvenamojoje ar darbo vietoje, dokumentas yra įteikiamas kuriam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių šeimos narių (vaikams (ivaikiams), tėvams (itėviams), sutuoktiniui ir pan.), išskyrus atvejus, kai byloje šeimos nariai turi priešingą teisinį suinteresuotumą bylos baigtimi, o jeigu ir jų nėra, – darbovietės administracijai.

Kai procesinį dokumentą pristatantis asmuo neranda adresato juridinio asmens buveinės vietoje ar kitoje juridinio asmens nurodytoje vietoje, procesinis dokumentas įteikiamas bet kuriam kitam įteikimo vietoje esančiam juridinio asmens darbuotojui. Kai šioje dalyje nustatyta tvarka procesinių dokumentų įteikti nepavyksta, procesinis dokumentas siunčiamas juridinio asmens buveinės adresu ir laikomas įteiktu praėjus dešimčiai dienų nuo išsiuntimo.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos to įvykio, kuriuo apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita. (Civilinio proceso kodekso 73 straipsnis)

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

leškinio senaties terminas skaičiuojamas kalendorinėmis dienomis. Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Metais, mėnesiais, savaitėmis ar dienomis skaičiuojama procesinio termino eiga prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinės termino savaitės dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių. Mėnesiais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą termino paskutinio mėnesio dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių. Metais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinių termino metų mėnesį ir dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių. Jeigu metais ar mėnesiais skaičiuojamo termino pabaiga tenka mėnesiui, kuris atitinkamos dienos neturi, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Oficialių švenčių ir ne darbo dienos (šeštadieniai ir sekmadieniai) įskaitomos į terminą. Jeigu paskutinė termino diena tenka ne darbo ar oficialios šventės dienai, termino pabaigos diena laikoma po jos einanti darbo diena.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Procesinių terminų atnaujinimas. Asmenims, praleidusiems įstatymų nustatytą ar teismo paskirtą terminą dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta svarbiomis, praleistas terminas gali būti atnaujinamas. Teismas turi teisę atnaujinti praleistą terminą ir savo iniciatyva, kai iš turimos medžiagos matyti, kad terminas praleistas dėl svarbių priežasčių.

Pareiškimas dėl praleisto termino atnaujinimo paduodamas teismui, kuriame reikėjo atlikti procesinį veiksmą, ir nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka.

Paduodant pareiškimą dėl termino atnaujinimo, kartu turi būti atliekamas procesinis veiksmas (paduodamas skundas, dokumentai ar atliekami kiti veiksmai), kuriam atlikti praleistas terminas. Pareiškimas dėl termino atnaujinimo turi būti motyvuotas. Prie pareiškimo turi būti pridedami įrodymai, pagrindžiantys praleisto termino atnaujinimo būtinumą.

Atnaujindamas procesinį terminą, teismas priima rezoliuciją. Atsisakydamas patenkinti pareiškimą dėl procesinio termino atnaujinimo, teismas dėl jo priima motyvuotą nutartį. Dėl teismo nutarties, kuria atmetamas pareiškimas dėl praleisto procesinio termino atnaujinimo, gali būti duodamas atskirasis skundas

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinis skundas dėl apygardos teismo sprendimo gali būti paduodamas per 30 dienų nuo pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo dienos.

Atskirasis skundas dėl apygardos teismo nutarties gali būti paduodamas:

per 7 dienas nuo nutarties priėmimo dienos, jeigu skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis priimta žodinio proceso tvarka;

per 7 dienas nuo nutarties patvirtintos kopijos įteikimo dienos, jeigu skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis priimta rašytinio proceso tvarka.

Apeliaciniai skundai gali būti paduodami dėl apygardos teismo sprendimų, kuriais byla išnagrinėjama iš esmės, o atskirieji skundai – dėl tarpinių apygardos teismo nutarčių, kurias tiesiogiai įvardija Civilinio proceso kodekso (pavyzdžiui, dėl nutarties, kuria atmetamas pareiškimas dėl procesinio termino atnaujinimo (Civilinio proceso kodekso 78 straipsnio 6 dalis), dėl nutarties, priimtos bylinėjimosi išlaidų klausimu (Civilinio proceso kodekso 100 straipsnis), arba nutarčių, kurios užkerta galimybę tolesnei bylos eigai.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Teismo posėdis kiekvienoje byloje vyksta nepertraukiamai, išskyrus atvejus, kai skelbiama pertrauka, kuri negali būti ilgesnė kaip penkios darbo dienos.

Teismo posėdžio pertrauka gali būti skiriama tik siekiant užtikrinti teismui ir dalyvaujantiems byloje asmenims galimybę pailsėti dėl užsitęsusių bylos nagrinėjimo, suteikti galimybę operatyviai surinkti trūkstamus byloje įrodymus ir taip užtikrinti kuo greitesnę bylos išnagrinėjimą.

Teismas, atidėdamas bylos nagrinėjimą, paskiria kito teismo posėdžio laiką ir apie tai pasirašytinai praneša atvykusiems asmenims. Neatvykusiems ir įtraukiamiems dalyvauti procese naujiems asmenims apie kito teismo posėdžio laiką pranešama Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Kai kuriais atvejais, bylos nagrinėjimas gali būti sustabdomas. Bylos sustabdymas – procesinių veiksmų, kuriais siekiama bylą išspręsti iš esmės, atlikimo laikinas sustabdyimas neapibrėžtam terminui. Byla gali būti sustabdyta dėl įstatymuose numatytų objektyvių aplinkybių, kliudančių išnagrinėti civilinę bylą ir nepriklausančių nuo dalyvaujančių byloje asmenų ar teismo valios, taip pat kitais atvejais, nors įstatymuose ir nenumatytais, tačiau kliudančiais teismui išnagrinėti bylą iš esmės.

Teismas privalo sustabdyti bylą šiais atvejais:

kai miršta fizinis asmuo arba pasibaigia juridinis asmuo, kuris buvo bylos šalis, jeigu atsižvelgiant į ginčo teisinius santykius yra leidžiamas teisių perėmimas arba kai šalis netenka veiksnumo byla sustabdoma iki paaiškės mirusio fizinio asmens ar pasibaigusio juridinio asmens teisių perėmėjas ar aplinkybės, dėl kurių teisių perėmimas neįvyko, arba iki bus paskirtas neveiksnaus fizinio asmens atstovas pagal įstatymą;

kai negalima nagrinėti tos bylos tol, kol bus išspręsta kita byla, nagrinėjama civiline, baudžiamąja ar administracine tvarka byla sustabdoma iki įsiteisės teismo sprendimas, nutartis ar nutarimas arba iki bus priimtas nutarimas byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka;

kai nagrinėjant bylą, kurioje atsakovui pareikšti turtiniai reikalavimai, paaiškėja, kad tų pačių turtinių reikalavimų patenkinimas yra susijęs su baudžiamosios bylos nagrinėjimu teisme byla sustabdoma iki bus išnagrinėta baudžiamoji byla arba bus panaikintas laikinasis nuosavybės teisių apribojimas. Ir kitais įstatymų numatytais atvejais.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Netaiko.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Ieškinio senaties termino pabaiga iki ieškinio pareiškimo yra pagrindas ieškinį atmesti.

Jeigu teismas pripažįsta, kad ieškinio senaties terminas praleistas dėl svarbios priežasties, pažeistoji teisė turi būti ginama, o praleistas ieškinio senaties terminas atnaujinamas.

Nuosavybės teisės klausimai dėl turto, kuriam išreikalauti praleisti ieškinio senaties terminai, sprendžiami pagal Civilinio kodekso ketvirtosios knygos normas. Teisė atlikti procesinius veiksmus išnyksta pasibaigus įstatymų nustatytam ar teismo paskirtam jiems atlikti terminui. Procesiniai dokumentai, paduoti pasibaigus tam terminui, grąžinami juos padavusiems asmenims. Termino, nustatyto tam tikrai procesinei pareigai atlikti, praleidimas neatleidžia nuo pareigos atlikimo.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu terminai praleisti dėl svarbių priežasčių ir nėra praėję daugiau kaip 3 mėnesiai nuo teismo sprendimo priėmimo dienos, teismas, apelianto prašymu, gali praleistus terminus atnaujinti. Apeliacinio skundo padavimo terminas gali būti atnaujintas, jeigu teismas pripažįsta, kad šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių. Dėl teismo nutarties, kuria atmetas prašymas atnaujinti praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą, gali būti duodamas atskirasis skundas. Jeigu apeliacinės instancijos teismas tokį atskirąjį skundą patenkina ir praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą atnaujina, apeliacinės instancijos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas apeliacinį skundą su byla perduoda šio teismo teisėjų kolegijai arba grąžina pirmosios instancijos teismui spręsti apeliacinio skundo priėmimo klausimą. Kai šioje dalyje numatytu atveju byla perduodama apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijai nagrinėti, apeliacinės instancijos teismas, per tris darbo dienas nuo apeliacinio skundo priėmimo išsiunčia dalyvaujantiems byloje asmenims apeliacinio skundo ir jo priedų kopijas. Pasibaigus sprendimo apskundimo apeliacine tvarka ir atsiliepimų į apeliacinį skundą pateikimo terminams, pirmosios instancijos teismas per septynias dienas išsiunčia bylą apeliacinės instancijos teismui, o dalyvaujantiems byloje asmenims – pranešimus apie bylos išsiuntimą. Kai byla išsiunčiama apeliacinės instancijos teismui ir šis teismas nustato, kad apeliacinio skundo padavimo terminas yra praleistas, jis gali: savo iniciatyva (ex officio) atnaujinti apeliacinio skundo padavimo terminą, jeigu iš turimos medžiagos aiškiai matyti, kad šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių arba pasiūlyti dalyvaujantiems byloje asmeniui pateikti prašymą dėl apeliacinio skundo padavimo termino atnaujinimo. (Civilinio proceso kodekso 307 straipsnio 2-3 dalys, 338 straipsnis, 78 straipsnis). Nutartis, kuria apelianto prašymas dėl termino atnaujinimo atmetas, gali būti skundžiama atskiruoju skundu (Civilinio proceso kodekso 78 straipsnio 6 dalis).

Paskutinis naujinimas: 09/03/2015

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.